

بیانیه به مناسبت چهلمین سالروز تأسیس نهضت آزادی ایران

ولتکن منکم امه یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون
عن المنکر و اولئک هم المفلحون (آل عمران- ۱۰۴)

سالروز تأسیس نهضت را گرامی بداریم

هموطن

چهل سال پیش در چنین روزی نهضت آزادی ایران اعلام موجودیت کرد. رؤس اهداف نهضت در مورد سیاست داخلی عبارت بودند از: «احیاء حقوق اساسی ملت ایران، با استقرار حکومت قانون و مردم بر مردم و تعیین حدود اختیارات و مسئولیتهای قوای مختلف و ترویج اصول اخلاقی و اجتماعی و سیاسی، براساس مبانی دین مبین اسلام، با توجه به مقتضیات سیاسی و فرهنگی عصر حاضر.»
شادروان مرحوم مهندس بازرگان در جلسه افتتاحیه، ویژگی‌های ملی و مذهبی بودن و مرام نهضت آزادی ایران را چنین بیان کردند:

۱- مسلمانیم... ورود ما به سیاست و فعالیت اجتماعی من باب وظیفه ملی و فریضه دینی بوده...

۲- ایرانی هستیم... نسبت به حیثیت و استقلال و تعالی کشورمان فوق العاده پافشاری می‌کنیم.

۳- تابع قانون اساسی ایران هستیم و... از قانون اساسی به صورت جامع طرفداری می‌کنیم.

۴- مصدقی هستیم و مصدق را از خادمین بزرگ و از افتخارات ایران و شرق می‌دانیم.

در اطلاعیه مرحوم آیت‌الله طالقانی به مناسبت تأسیس نهضت آزادی، از اعضای مؤسس به عنوان «جمعی که طی سالهای سخت ثبات قدم و پاکی نیت خود را ابراز داشته در برابر تهدید و محرومیت و زجر و زندان خود را نباخته و در تعقیب هدفهای ملی برای نجات مملکت کوشیده‌اند» یاد شده است.

نهضت آزادی ایران، اولین حزبی بود که با ایدئولوژی منطبق و مأخوذ از اسلام تأسیس گردید و طی پانزده سال دوره اختناق بعد از ۱۵ خرداد، به رغم محاکمه و محکومیت رهبران آن، به مبارزه علیه استبداد مطلقه در داخل و خارج ایران ادامه داد. مؤسسين و فعالين نهضت آزادی ایران، قبل از آن هم سابقه مبارزه با استبداد و استیلاي بیگانه داشتند و در طی هشت سال بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ تا ۱۳۴۰ تجربه مبارزه مخفی و نیمه‌مخفی را در «نهضت مقاومت ملی» کسب کرده بودند. آنان بارها دستگیر و زندانی شده بودند و نهضت آزادی را برای سازمان‌دهی مبارزه سیاسی علنی تأسیس نمودند. اتخاذ شیوه مبارزه علنی بر این اساس بود که مبارزه سیاسی در نهایت یعنی ایجاد ارتباط با مردم و بسیج افکار و امکانات مردمی. فعالیت سیاسی علنی، علیرغم محدودیت‌های خاصی که به همراه دارد مناسب‌ترین گزینه می‌باشد. مبارزه سیاسی مخفی و زیرزمینی بهترین گزینه برای بسیج مردم نیست. اما هنگامی که سازمان سیاسی

در ارتباط و بسیج مردم توفیق پیدا می‌کند، نظام سرکوبگر که حاضر به تحمل شکل گرفتن مبارزات مردمی نیست به منظور قطع ارتباط و پیوند مردم با مبارزین دست به مقابله می‌زند. با دروغ‌پردازی می‌کوشد مبارزین اصیل مردمی را در افکار عمومی ملوک و احتمالاً منزوی سازد. هنگامی که این نوع ترغیبها به جایی نمی‌رسد، به تدریج امکانات مبارزه علنی بهینه را از آنان سلب می‌نماید، و اگر باز کارساز نشد، آنها را به زندان می‌اندازد و در نهایت تا از بین بردن فیزیکی آنها پیش می‌رود. در چنین شرایطی است که مبارزه شکل دیگری پیدا می‌کند. سرکوب، موجب از بین رفتن مبارزه نمی‌شود، بلکه استراتژی تغییر پیدا می‌کند. بعد از بازداشت سران و فعالین آن و محاکمه و محکومیت آنان، علیرغم این که برخی از اعضای جوان آن در داخل و خارج از کشور دست به سازمان‌دهی مخفی زدند، نهضت آزادی ایران همچنان مبارزه علنی را شیوه درست، علمی، مؤثر و مفید می‌دانست. به همین دلیل هنگامی که در اواسط سال ۱۳۵۴ در جنبش مسلحانه انسداد اساسی پدید آمد و تغییراتی در شرایط سیاسی نیز احساس گردید، نهضت آزادی از اواخر سال ۱۳۵۵ مجدداً مبارزه سیاسی-علنی خود را از سر گرفت و توانست همراه با سایر نیروها نقش مؤثری در انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ ایفا نماید. پس از پیروزی انقلاب با مشاهده برخی انحرافات و انحصارطلبی‌ها، از قدرت کناره‌گیری کرد و از آن پس به عنوان جریان شاهد و واسط، با صبر و تلاش در پاسداری و احیاء حقوق ملت و تذکر به رهبران کشور و اصلاح انحرافات نقش قابل توجهی در صحنه سیاسی کشور ایفا نمود و علیرغم فشار و سرکوب هرگز تسلیم جور نشده و از انجام وظائف ملی و اسلامی خود کوتاهی ننموده است. در طول بیست سال گذشته نیز رهبران و اعضای نهضت آزادی ایران بارها مورد تهدید و آزار قرار گرفته، از حقوق اجتماعی محروم شده، چند بار زندانی و مورد شکنجه قرار گرفته ولی ثبات قدم نشان داده و ذره‌ای از اصول و شعارهای نهضت آزادی در دفاع از حقوق مردم و تلاش برای «استقرار حکومت قانون و مردم بر مردم» عقب‌نشینی نکرده‌اند. علیرغم اتهاماتی که برخی مقامات رسمی و رسانه‌های جناح تمامیت‌خواه به نهضت آزادی وارد می‌آورند، مجدداً اعلام می‌داریم که ما مسلمان، ایرانی، ملتزم به قانون اساسی جمهوری اسلامی و مصدق هستیم. اگرچه این بیان به ذائقه بعضی خوش نیاید همچنان که به طبع برخی در استبداد سلطنتی نمی‌ساخت.

چهل سال از تأسیس نهضت آزادی ایران می‌گذرد و تلاش برای تحقق اهداف اولیه نهضت یعنی استقرار حاکمیت ملت، تحقق حقوق و آزادیهای اساسی مردم، پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی کشور، قانونمندی و قانونمداری کماکان ادامه دارد و نسلهای بعدی نهضت در کنار پیر و مرشد خود آقای دکتر یدالله سبحانی و آقای سیداحمد صدرحاج سید جوادی راه زنده‌یادان مهندس مهدی بازرگان، آیت‌الله سیدمحمود طالقانی، رحیم عطائی، دکتر علی شریعتی، دکتر مصطفی چمران، عباس رادنیسا و احمد علی‌بابائی را ادامه می‌دهند.

چهلین سال تأسیس نهضت آزادی را در حالی گرامی می‌داریم که تعداد زیادی از رهبران و اعضاء نهضت آزادی به اتهام واهی «براندازی قانونی» بازداشت و از کلیه حقوق زندانیان سیاسی محروم شده‌اند و دادگاه انقلاب اسلامی بر خلاف قانون اساسی و قوانین موضوعه و بدون رسیدگی به اتهامات وارده در محکمه صالحه (مطابق اصل ۱۶۸ قانون اساسی و مواد مصرح در قانون احزاب) نهضت آزادی را غیرقانونی اعلام کرده است. متأسفانه پس از ۲۲ سال از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار جمهوری

اسلامی حقوق مردم هم‌چنان نادیده گرفته می‌شود و خدمتگزاران ملت روانه زندانهای نامشخص و سلولهای انفرادی می‌گردند. بخشهایی از قانون اساسی که حاوی حقوق ملت است مکرراً زیر پا گذاشته شده، مطبوعات منتقد بطور فله‌ای تعطیل و جمعی از روزنامه‌نگاران زندانی شده‌اند. جناح انحصارطلب سعی در تخطئه جمهوریت نظام داشته، «حکومت قانون و مردم بر مردم» را نفی و نوع جدیدی از حکومت مطلقه بر مردم تحمیل گردیده و «تعیین حدود اختیارات و مسئولیتهای قوای مختلف» بازیچه اغراض سیاسی و تفاسیر جناح تمامیت‌خواه شده است.

نهضت آزادی ایران از مردم مصیبت‌زده و صبور دعوت می‌نماید مرعوب و مأیوس نباشند. محور اصلی سیاست جناح راست افراطی و دشمنان مردم‌سالاری و جمهوریت عبارت است از «پیروزی در سایه خشونت با ایجاد رعب و وحشت و منفعل کردن مردم» برای مقابله با این سیاست نباید مرعوب و مأیوس و منفعل شد بلکه باید با صبر و استقامت و توکل به خدای بزرگ در جهت تأمین حقوق و آزادی‌های اساسی و حاکمیت خود گام برداشت. امر مسلم این است که وعده الهی ان‌الله لایغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم به تحقق پیوسته و خداوند رحمن رحیم جنبش اصلاح‌طلبی مردم ایران را برای «استقرار حکومت قانون» به پیروزی رهنمون خواهد کرد.

چهل سال از تأسیس نهضت آزادی ایران می‌گذرد و تلاش برای تحقق اهداف اولیه نهضت هم‌چنان ادامه دارد و به لطف خدا و یاری مردم هشیار ایران ادامه خواهد داشت.

با توکل به خداوند عزیز و مقتدر چهلمین سالگرد تأسیس نهضت را گرامی داشته و ثبات قدم در راه انجام وظائف ملی و اسلامی خود و آزادی و سربلندی یاران خود را از درگاهش طلب می‌کنیم.

والعاقبه للمتقین

نهضت آزادی ایران